International Conference on
Linguistics, Literature And Translation

International Conference on Linguistics, Literature And Translation - double-blind peer-reviewed, monthly, open-access procedding published to get ecxellence on Research and Development. It publishes high-quality articles across the breadth of linguistics, literature and translation research. With its uniquely broad coverage, all articles are free to access across the globe, allowing authors to share their research and maximise its impact. The boletin on Linguistics, Literature And Translation is led by expert international editorial board members who take an objective approach to peer review, ensuring each research paper is reviewed and evaluated on its own scholarly merits and research integrity. Joining your work in the International Conference of Linguistics, Literature, and Translation means you will receive prompt and reliable publishing and a global platform for your research to reach its full potential.

MILLIY QO‘G‘IRCHOQ TIKISH JARAYONIDA IQTISODIY KOMPETENSIYALARNI SHAKLLANTIRISH

Xalilova Fotima Xalillayevna
Urganch Davlat Universiteti mustaqil tadqiqotchisi

ABSTRACT

Mazkur ilmiy tezisda milliy qo‘g‘irchoq tikish jarayoni orqali o‘quvchilarda iqtisodiy kompetensiyalarni shakllantirishning pedagogik imkoniyatlari tahlil etilgan. Milliy qo‘g‘irchoq xalq amaliy san’atining muhim namunasi bo‘lib, uni tayyorlash jarayoni o‘quvchilarda tejamkorlik, rejalashtirish, iqtisodiy fikrlash va tadbirkorlik ko‘nikmalarini rivojlantirishga xizmat qiladi. Tadqiqotda milliy qo‘g‘irchoq tikish asosida tashkil etilgan amaliy mashg‘ulotlarning iqtisodiy kompetensiyalarni shakllantirishdagi ahamiyati yoritilgan hamda ta’lim jarayonida undan samarali foydalanish yo‘llari ko‘rsatib berilgan.

Kalit so‘zlar: milliy qo‘g‘irchoq, iqtisodiy kompetensiya, mehnat ta’limi, amaliy faoliyat, tadbirkorlik, tejamkorlik

Kirish

Zamonaviy ta’lim tizimida o‘quvchilarda funksional savodxonlik va kompetensiyaviy yondashuv asosida bilim, ko‘nikma va malakalarni shakllantirish ustuvor vazifalardan biri hisoblanadi. Ayniqsa, iqtisodiy kompetensiyalarni rivojlantirish o‘quvchilarning kelajakdagi mustaqil hayot faoliyatida muhim ahamiyat kasb etadi. Shu bois ta’lim jarayonida amaliy faoliyatga asoslangan, milliy qadriyatlar bilan uyg‘unlashgan pedagogik vositalardan foydalanish zarurati ortib bormoqda. Milliy qo‘g‘irchoq tikish ana shunday samarali vositalardan biri bo‘lib, u o‘quvchilarning nafaqat ijodiy va estetik qobiliyatlarini, balki iqtisodiy tafakkurini ham rivojlantirish imkonini beradi.

Asosiy qism

Iqtisodiy kompetensiya tushunchasining mazmuni

Iqtisodiy kompetensiya shaxsning iqtisodiy jarayonlarni tushunish, resurslardan oqilona foydalanish, xarajat va daromadlarni rejalashtirish, iqtisodiy qarorlar qabul qilish qobiliyatini ifodalaydi. Ushbu kompetensiya o‘quvchilarda erta yoshdan boshlab shakllantirilsa, ularning kelajakdagi kasbiy va ijtimoiy faoliyatiga ijobiy ta’sir ko‘rsatadi.

Milliy qo‘g‘irchoq tikishning pedagogik imkoniyatlari

Milliy qo‘g‘irchoq tikish jarayoni quyidagi pedagogik imkoniyatlarga ega:

- o‘quvchilarda mehnatsevarlik va mas’uliyat hissini shakllantirish;
- milliy an’ana va qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash;
- ijodiy fikrlash va mustaqil ishlash ko‘nikmalarini rivojlantirish;
- iqtisodiy tushunchalarni amaliy faoliyat orqali o‘zlashtirish.

Milliy qo‘g‘irchoqlar o‘zbek xalqi va O‘zbekistonning milliy an’analarini aks ettiruvchi amaliy san’at namunalari sirasiga kiradi. Tuzilishiga ko‘ra ularning turli xil gazlamalardan, qog‘ozdan papye-mashe usulida tikilgan, to‘quvchilik ipidan to‘qilgan, tabiiy qovoqdan, yog‘ochdan va kulolchilik loyidan yasalgan sopol qo‘g‘irchoqlar kabi turlari mavjud.

Milliy qo‘g‘irchoq tikish orqali iqtisodiy kompetensiyalarni shakllantirish

Qo‘g‘irchoq tikish jarayonida o‘quvchilar ishlatiladigan materiallarni tanlash, ularning narxini aniqlash, umumiy xarajatlarni hisoblashni o‘rganadilar. Ushbu faoliyat orqali mahsulot tannarxini aniqlash, tayyor mahsulotni baholash va sotish imkoniyatlarini tahlil qilish ko‘nikmalari shakllanadi.

Bundan tashqari, o‘quvchilar vaqt va resurslarni rejalashtirish, tejamkorlikka rioya qilish, jamoada ishlash kabi iqtisodiy ahamiyatga ega bo‘lgan ko‘nikmalarga ega bo‘ladilar. Bu esa ularning iqtisodiy kompetensiyalarini rivojlantirishga xizmat qiladi.

Milliy qo‘g‘irchoq tikishda quyidagi bosqichlarni bajarish kerak.

Asbob-uskuna, jihoz va materiallar: oq satin yoki bo‘z (0,5 metr), millimetrli qog‘oz, qaychi, qalam, andaza (tana, qo‘l, oyoq, bosh qismlari), to‘g‘nag‘ich. Ishni bajarish tartibi: amaliy mashg‘ulot videoyo‘riqnoma asosida belgilangan ketma-ketlikda bajariladi.

Milliy qo‘g‘irchoq tikishning ilmiy ahamiyati

Mazkur ilmiy tezisning ilmiy ahamiyati shundan iboratki, unda milliy qo‘g‘irchoq tikish jarayoni

iqtisodiy kompetensiyalarni shakllantirish vositasi sifatida nazariy va amaliy jihatdan asoslab berilgan. Tadqiqot natijalari mehnat ta’limi va texnologiya fanlarini kompetensiyaviy yondashuv asosida tashkil etishda ilmiy-metodik manba bo‘lib xizmat qiladi.

Xulosa

Xulosa qilib aytganda, milliy qo‘g‘irchoq tikish jarayoni o‘quvchilarda iqtisodiy kompetensiyalarni shakllantirishda muhim ahamiyatga ega. Ushbu faoliyat orqali o‘quvchilarda tejamkorlik, rejalashtirish, iqtisodiy fikrlash va tadbirkorlik ko‘nikmalari rivojlanadi. Milliy qo‘g‘irchoq tikishni ta’lim jarayoniga keng joriy etish o‘quvchilarning har tomonlama barkamol shaxs sifatida shakllanishiga xizmat qiladi.

Foydalanilgan adabiyotlar

1. O‘zbekiston Respublikasi “Ta’lim to‘g‘risida”gi Qonuni. – Toshkent, 2020.
2. O‘zbekiston Respublikasi Davlat ta’lim standartlari. – Toshkent, 2021.
3. Texnologiya fani o‘quv dasturi. – Toshkent: O‘qituvchi, 2022.
4. Abduqodirov A.A. **Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat.** – Toshkent, 2019.
5. Xolmatova M.M. Mehnat ta’limida kompetensiyaviy yondashuv asoslari // Ilmiy maqolalar to‘plami. – Toshkent, 2021.
6. 5-sinf “Texnologiya” darsligi.-Toshkent, 2025.